

SECUNDAIR ONDERWIJS

Onderwijsvorm: **BSO**

Graad: **derde graad**

Jaar: **eerste en tweede leerjaar**

Studiegebied: **Lichaamsverzorging**

FUNDAMENTEEL GEDEELTE

Optie(s): **Haarzorg**

Vak(ken):	PV Praktijk / stages bio-esthetiek	1 lt/w
-----------	---	---------------

Vakkencode: **VV-b**

Leerplannummer: **2002/191**
(vervangt 98001)

Nummer Inspectie: **2002/86//1/O/SG/1/III/ /D/**

INHOUD

Visie	2
Beginsituatie	2
Algemene doelstellingen	3
Leerplandoelstellingen/leerinhouden/pedagogisch-didactische wenken en middelen	4
Minimale materiële vereisten	7
Evaluatie	8
Bibliografie	12

VISIE

In het eerste en tweede jaar van de derde graad 'haarzorg' is het voor het vak **Bio-esthetiek** de bedoeling de leerlingen een praktische basisopleiding van hand- en gelaatsverzorging mee te geven. Dit met de bedoeling hen een basis voor persoonlijke verzorging en handelingen aan te leren die als kapper nodig zijn voor een goede dienstverlening.

Aangezien bepaalde technieken en handelingen in een kapperszaak aan bod kunnen komen is het noodzakelijk hier voldoende aandacht aan te besteden, het is echter geenszins de bedoeling hen een basiscursus schoonheidverzorging te laten doorlopen.

De inhouden blijven beperkt tot de persoonlijke verzorging en diensten die in het kapsalon relevant zijn, zoals: handverzorging, het epilieren van wenkbrauwen, advies verstrekken over gelaatsverzorging en make-up, het bijwerken van make-up.

Daarnaast dient binnen de totale opleiding de noodzaak van orde, netheid, hygiëne en aandacht voor de persoonlijke uitstraling, benadrukt.

Al deze elementen, zijn met het oog op een latere tewerkstelling in een kapperszaak, parfumerie, of als zelfstandige, van fundamenteel belang.

Het is de bedoeling dat de leerlingen via de PV praktijk dameskappen deze inhouden geïntegreerd inoefenen en toepassen in de context van het totale salongebeuren, dit laat hen toe het aangeleerde in de praktijk om te zetten en tegelijkertijd rechtsreeks met klanten of modellen in aanraking te komen.

De aangeleerde vaardigheden in de praktijk omzetten laat hen toe kennis te maken met de realiteit, hiermee rekening te houden en zich flexibel op te stellen. Hierbij zal men ervaren dat men rekening dient te houden met de persoonlijkheid en de wens van de klant.

Op deze manier zal men hen stimuleren in het ontwikkelen van sociale en communicatieve vaardigheden en het probleemoplossend denken.

BEGINSITUATIE

De meeste leerlingen hebben in het eerste en tweede leerjaar van de tweede graad het vak bio-esthetiek onderricht gekregen. Zij beheersen basisvaardigheden handverzorging en sommigen hebben notie van gelaatsverzorging, zij hebben hier iets mee kennisgemaakt via het complementair gedeelte.

ALGEMENE DOELSTELLINGEN

- Naast het verwerven van kennis vaardigheden en attitudes blijk geven van een levensgerichte persoonlijkheidsontwikkeling.
- Inzien dat de leerinhouden van het vak bio-esthetiek aspecten zijn die behoren tot is in de opleiding van kapper.
- Werkmethodes kiezen, uitvoeren en verantwoorden.
- Vanuit de praktijk, de theoretische basiskennis kunnen afleiden.
- Inzicht verwerven en kritisch staan tegenover de keuze van grondstoffen, materiaal en materieel.
- Zelfstandig kunnen werken en zin voor verantwoordelijkheid ontwikkelen.
- Communicatief, tolerant en sociaal zijn in omgang met anderen.
- Orde, netheid, algemene en persoonlijke hygiëne beschouwen als een fundamenteel gegeven.
- Een ergonomisch verantwoorde houding aannemen.
- Op een milieu verantwoorde manier omgaan met materiaal en materieel.
- Oog hebben voor het esthetische.

LEERPLANDOELSTELLINGEN/LEERINHOUDEN/PEDAGOGISCH-DIDACTISCHE WENKEN EN MIDDELEN

subvak 1: HANDVERZORGING

Dec. Nr.	LEERPLANDOELSTELLINGEN De leerlingen	LEERINHOUDEN	PEDAGOGISCH DIDACTISCHE WENKEN EN MIDDELEN
	<p>1 Algemene voorbereidende handelingen: plannen, ontvangen, installeren, begeleiden en adviseren het model voor, tijdens en na de vooropgestelde handelingen.</p>	<p>1 Voorbereidende handelingen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • onthaal van het model • in functie van de vooropgestelde handelingen de werkplaats voorbereiden • professioneel materiaal kiezen in functie van de uit te voeren handelingen • materiaal reinigen, steriliseren,ontsmetten • in functie van de vooropgestelde behandelingen de klant installeren 	
	<p>2 Verklaren, kiezen en voeren correcte werkmethodes uit.</p>	<p>2</p> <p>2.1 De nagelverzorging</p> <ul style="list-style-type: none"> • doel • soorten • toepassing <p>2.2 De huidverzorging</p> <ul style="list-style-type: none"> • doel • soorten • toepassing <p>2.3 De massage van hand en arm</p> <ul style="list-style-type: none"> • doel • soorten • toepassing 	<p>In overleg met de leraar PV dameskappen en herenkappen.</p>

3	Realiseren de nagellaktechniek volgens de regels van de kunst.	3 Lakken van de nagels: <ul style="list-style-type: none"> • techniek • toepassing 	
4	(U)realiseren verschillende nagellaktechnieken volgens de regels van de kunst.	4 Nagellaktechnieken: <ul style="list-style-type: none"> • specifieke en modegebonden technieken 	Aangepast aan het modebeeld, modetrends...
5	(U)verwerven inzicht en realiseren modegebonden kunstnageltechnieken.	5 Kunstnageltechnieken <ul style="list-style-type: none"> • voorbehandeling • toepassing • nabehandeling 	Kunstnageltechnieken aangepast aan het huidig modebeeld. Kennismaken met verschillende mogelijkheden via firmabezoek, demonstratie...

subvak 2: GELAATSVERZORGING EN MAKE-UP

1	Vorbereidende handelingen: plannen, ontvangen, installeren, begeleiden en adviseren het model voor, tijdens en na de vooropgestelde handelingen.	1 Vorbereidende handelingen <ul style="list-style-type: none"> • onthaal van het model • in functie van de vooropgestelde handelingen de werkplaats voorbereiden • professioneel materiaal kiezen in functie van de uit te voeren handelingen • materiaal reinigen, steriliseren,ontsmetten • in functie van de vooropgestelde behandelingen de klant installeren 	
2	Technische handelingen: kunnen aan de hand van de huiddiagnose basishandelingen zelfstandig en in de juiste volgorde uitvoeren.	2 Technische handelingen: <ul style="list-style-type: none"> • huidanalyse(beperkt) • reiniging 	De lessen gelaatsverzorging en make-up dienen hoofdzakelijk gezien te worden in de context van de persoonlijke verzorging, dit omwille van het feit dat dit

		<ul style="list-style-type: none"> • epilatie • masker 	slechts sporadisch in de PV praktijk aan bod zal kunnen komen.
3	voeren een reiniging uit ter voorbereiding van de make-up.	3 Vorbereiding en verzorging	
4	kunnen een make-up op een correcte manier bijwerken na een kappersbehandeling.	4 Make-up bijwerken <ul style="list-style-type: none"> • de keuze van de producten • het belang van de juiste kleurkeuze • de volgorde 	Dient gezien te worden als een service naar de klanten toe.
5	brengen de producten voor een eenvoudige make-up op manier aan.	5 Practische toepassingen van producten voor: <ul style="list-style-type: none"> • basisopmaak • oogopmaak • mondopmaak 	Voldoende ruimte laten voor de persoonlijke en creatieve inbreng van de leerlingen.
6	(U)passen een make-up toe naargelang de gelegenheid.	6 Gelegenheidsmake-up	
7	(U)voeren op een correcte manier het kleuren van wimpers en wenkbrauwen uit.	7 Kleuren: <ul style="list-style-type: none"> • wimpers • wenkbrauwen 	
8	de persoonlijke en algemene hygiëne beschouwen als een fundamenteel gegeven in de opleiding van kapper.	8 Persoonlijke en algemene hygiëne	
9	(U) voeren een make-up uit in functie van een specifieke opdracht.	9 Make-up naargelang <ul style="list-style-type: none"> • thema • wedstrijdwerk • totaalconcept 	Deze make-up kan zowel een grime als een face- painting en dient gezien te worden als een creatief en experimenteel gebeuren. Dit kan ook in samenspraak met de studierichting schoonheidsverzorging.

MINIMALE MATERIËLE VEREISTEN

De uitrusting en de inrichting van de lokalen, inzonderheid de werkplaatsen, de vaklokalen en de laboratoria, dienen te voldoen aan de technische voorschriften inzake arbeidsveiligheid.

Inzake veiligheid is de volgende wetgeving van toepassing:

- Codex,
- ARAB
- AREI,
- Vlarem.

Deze wetgeving bevat de technische voorschriften die in acht moeten genomen worden met betrekking tot de uitrusting en inrichting van de lokalen en de aankoop en het gebruik van toestellen, materiaal en materieel.

Zij schrijven voor dat:

- duidelijke Nederlandstalige handleidingen en een technisch dossier aanwezig moeten zijn;
 - alle gebruikers de werkinstructies en onderhoudsvorschriften dienen te kennen en correct kunnen toepassen;
 - de collectieve veiligheidsvoorschriften nooit mogen gemanipuleerd worden;
- de persoonlijke beschermingsmiddelen aanwezig moeten zijn en gedragen worden, daar waar de wetgeving het vereist.

Door zijn aankleding moet het praktijklokaal “ **Bio-esthetiek** “ de leerlingen inspireren tot algemene attitudes van netheid, zorg en hygiëne. Daarom moet het doeltreffend ingericht zijn en de basiselementen bevatten:

T Kaptafels

T Kapzetels

T Spiegels.

T 1 volledige manicure set

T Lavabo's voorzien van stromend warm en koud water.

✓ Tabouretten met of zonder rugsteun

T 1 Loupe -lamp per studierichting

T 1 volledige set voor gelaatsverzorging

T De verschillende producten, instrumenten en gereedschappen nodig om de doelstellingen overeenkomstig met de leerinhouden te realiseren.

T Vakbladen.

Didactische hulpmiddelen

Moeten beschikbaar zijn:

T TV en video

T Retro-projector

T Documentatiemateriaal

✓ Toegang tot PC en internet

EVALUATIE

Onderscheid moet gemaakt worden tussen de evaluatie van het leerproces en de evaluatie van het eindproduct.

Bij de procesevaluatie wordt doorlopend gepeild naar de verwerking van het leerproces, met de bedoeling dit proces zo nodig bij te sturen, zodat elke leerling op de meest effectieve manier kan leren. De klemtoon ligt hierbij duidelijk op het optimaal functioneren van de leerling.

Het verloop van het proces wordt, vooraf, door de leraar uitgetekend. Zij/hij bepaalt

- welke de verschillende stappen zijn;
- welke fouten op elk moment ontoelaatbaar zijn;
- welke fouten kunnen gemaakt worden.

Afhankelijk van het resultaat van feedback-momenten (evaluaties na elke opdracht of deelopdracht) wordt het proces verder gezet of zo nodig bijgestuurd.

Om de leerling te motiveren gebeurt dit in een constructieve, positieve sfeer.

Productevaluatie gebeurt op het einde van het leerproces (bijvoorbeeld na een hoofdstuk, een opdrachtenreeks, een project, een trimester...). Hierbij wordt nagegaan in hoeverre de leerling de basisdoelstellingen bereikt heeft.

Elke evaluatie dient te vertrekken vanuit duidelijke en operationele doelstellingen. Zowel het proces als het product moeten op een zo objectief mogelijke manier geëvalueerd worden. De evaluatie steunt altijd op een vaardigheids- en werkanalyse die het verloop, de verantwoording en de criteria weergeeft van de opdracht.

Proces- en productgericht evalueren kan vier aspecten omvatten:

- de denkactiviteit (bijvoorbeeld instructies lezen, aantekeningen maken, ...).
- de motorische handelingen (bijvoorbeeld verbindingen maken, ...).
- de praktijk-attitudes (bijvoorbeeld nauwkeurig werken, scherp waarnemen, ...).
- de uitvoeringstijd, waarbij gestreefd wordt naar een haalbaarheid voor 90 % van de leerlingen.

Bij de evaluatie zal er in ieder geval rekening gehouden worden met het feit dat het om leerlingen gaat. Onnauwkeurig werken, kleine fouten maken, moet in zekere mate aanvaardbaar zijn. Belangrijk is de evolutie.

Daarom zal de lerares/leraar voortdurend de vorderingen van de leerlingen controleren. Indien nodig zal zij/hij meteen remediërend optreden.

Bij het begin van iedere praktijkopdracht zal de lerares/leraar (indien nodig aan alle leerlingen afzonderlijk) meedelen welke (sub)doelstellingen tijdens die les moeten bereikt of nagestreefd worden: *iedere leerling moet bij het begin van iedere les weten wat van hem tijdens die les verwacht wordt.*

In het evaluatieproces kunnen 3 stappen onderscheiden worden:

- registreren (door middel van een evaluatieschema),
- interpreteren (door middel van een vierpuntschaal),
- rapporteren.

Registreren

Om zo objectief mogelijk te kunnen registreren, wordt voor elke praktijkopdracht (met de daarbij horende gedragsvaardigheden) een evaluatieschema opgesteld.

Zo'n schema bevat alle doelstellingen (met de daarbij horende subdoelstellingen) en attitudes die bij de opdracht zullen geëvalueerd worden. Het is niet noodzakelijk om bij alle opdrachten steeds alle mogelijke subdoelstellingen te evalueren. Sommige subdoelstellingen kunnen eventueel weggelaten worden als ze vroeger reeds vaker aan bod kwamen of later ruimschoots aan bod zullen komen.

De selectie van de attitudes en de wijze van registratie, wordt in vakgroep overlegd.

Bepaalde aspecten zijn objectief meetbaar (bijvoorbeeld een buis op lengte zagen binnen een aangegeven tolerantie), andere aspecten zijn subjectief waarneembaar (bijvoorbeeld een geschikte kleurcombinatie kiezen).

De mate waarin een objectief waarneembare doelstelling bereikt werd, kan in het schema aangeduid worden door middel van een twee-puntenschaal:

- + : doelstelling bereikt
- - : doelstelling niet bereikt

Voor niet objectief meetbare doelstellingen wordt geadviseerd om te werken met een drie puntenschaal:

- + : doelstelling bereikt
- ± : doelstelling niet helemaal bereikt
- - : doelstelling niet bereikt

Door het evaluatieschema samen met de opgave ter beschikking van de leerling te stellen, kan de zelfevaluatie bij de leerling sterk aangemoedigd worden.

Interpreteren

Door middel van het evaluatieschema controleert de lerares/leraar bij het einde van iedere les in welke mate de leerlingen de vooropgestelde lesdoelstellingen bereikten. Dit wordt kort met iedere leerling individueel besproken.

Aan de registraties in het evaluatieschema kunnen verschillende interpretaties gegeven worden.

Enkele voorbeelden:

+	±	-
(doel bereikt)	(doel niet helemaal bereikt)	(doel niet bereikt)
niveau is voldoende	voldoende maar leemten voor verbetering vatbaar	niveau onvoldoende onaanvaardbaar niveau
nagenoeg foutloos nagenoeg correct	aanvaardbare tekorten aanvaardbaar aantal lichte of detailfouten of leerproces fouten	schadelijke fouten onvergeeflijke fouten zware inbreuken
volledig	kleine tekorten	onvolledig zware tekorten
behoorlijk, zinvol	storingen, fragmentarisch	onlogische uitvoering
kan het en doet het vrijwel altijd, spontaan en zonder aarzelen	kan het en doet het af en toe, zonder overtuiging, wisselvalling	kan het niet, doet het niet of nooit, afwijzend en met tegenzin

Om eenvormigheid te bekomen in verband met de gebruikte interpretatie, is een overleg binnen de vakgroep absoluut noodzakelijk.

Rapportering

Na iedere les (liefst uiterlijk bij het begin van de volgende les) worden de resultaten van het evaluatieschema omgezet op een vierpuntschaal.

Die quotatie wordt in de agenda van de leerling genoteerd, waarbij uiteraard voldoende aandacht moet besteed worden aan een eventueel noodzakelijke remediëring.

De omzetting van de (eventueel gewogen) evaluaties kan op verschillende manieren gebeuren. Om eenvormig te kunnen omzetten, is een overleg binnen de vakgroep absoluut noodzakelijk. Hoe de omzetting zal gebeuren moet in ieder geval vooraf vastgelegd worden.

Dit kan bijvoorbeeld als volgt gebeuren.

Heel goed

- meer dan 80% van de sub-vaardigheden, subdoelstellingen zijn bereikt
- (nagenoeg) foutloos, uitstekend,
- enkel + codes
- volledig zelfstandig uitgevoerd
- vlotte uitvoering, met overtuiging, belangstelling, ...

Goed

- 60 à 80 % van de onmisbare vaardigheden of doelstellingen zijn bereikt
- veel + en weinig ± codes
- aanvaardbare kwaliteitsverschillen
- aanvaardbare proces-leerfouten
- geen schadelijke fouten
- zichtbare vorderingen

Zwak

- 50 à 60 % van de onmisbare vaardigheden of doelstellingen zijn bereikt
- alleen een deel van de subdoelen zijn bereikt
- weinig + en veel ± codes
- veel onnodige leerfouten
- soms zware schadelijke fouten
- geen zichtbare vorderingen

Niet goed

- minder dan 50% van de onmisbare vaardigheden of doelstellingen zijn bereikt
- veel ± codes of alleen maar ± codes en - codes
- veel schadelijke of onvergeeflijke fouten, onlogisch handelingen

Het rapportcijfer

Naar het rapport toe moeten alle quotaties (vierpuntschaal – resultaat van remediëring) omgezet worden naar een cijfer. Ook die omzetting moet overlegd worden binnen de vakwerkgroep.

Alle ernstige tekorten (cf. diverse evaluatieschema's) worden steeds vermeld in de rubriek commentaar, waarbij er steeds een duidelijk geformuleerde remediëring moet voorzien worden (geen algemene opmerkingen).

Onderscheid moet gemaakt worden tussen de evaluatie van het leerproces en de evaluatie van het eindproduct.

Bij de procesevaluatie wordt doorlopend gepeild naar de verwerking van het leerproces, met de bedoeling dit proces zo nodig bij te sturen, zodat elke leerling op de meest effectieve manier kan leren. De klemtoon ligt hierbij duidelijk op het optimaal functioneren van de leerling.

Het verloop van het proces wordt, vooraf, door de leraar uitgetekend. Zij/hij bepaalt

- welke de verschillende stappen zijn;
- welke fouten op elk moment ontoelaatbaar zijn;
- welke fouten kunnen gemaakt worden.

Afhankelijk van het resultaat van feedback-momenten (kleine toetsen, gesprekken, volgsystemen, ...) wordt het proces verder gezet of zo nodig bijgestuurd.

Om de leerling te motiveren gebeurt dit in een constructieve, positieve sfeer.

Productevaluatie gebeurt op het einde van het leerproces (bijvoorbeeld na een hoofdstuk, een opdrachtenreeks, een project, een trimester..). Hierbij wordt nagegaan in hoeverre de leerling de basisdoelstellingen bereikt heeft.

Iedere evaluatie gebeurt in 3 stappen

- Registreren (veelvuldig afnemen van proeven, oefeningen, opdrachten, kleine toetsen, ...).
- Interpreteren (de gegevens toetsen aan de criteria of normen die de vakwerkgroepen vooraf duidelijk heeft bepaald).
- Rapporteren (de leerling en de ouders krijgen op een duidelijke wijze een beeld van de vorderingen van de leerling door geregelde momenten van feedback voor de leerling en door een schriftelijke rapportering door middel van agenda, rapport...).

BIBLIOGRAFIE

In de bibliografie worden titels opgesomd die representatief zijn voor de actuele aanpak van het vak Praktijk Bio-esthetiek. Deze werken en publicaties zullen de leerkracht van nut zijn voor de verruiming van kennis en voor permanente bijscholing. In dit verband is het vanzelfsprekend dat de school de nodige inspanningen doet om een degelijke vakbibliotheek aan te leggen en te onderhouden.

Bakens.Handverzorging,Addendum Littera Brugge.

Baygan lee, Make-up, uitg. Adam en Charles Black, London

BRT, Make-up een spel, uitgave, Lens

Fleurimon, Maquillage, The Container, Oosterbeek

Gerritsen Frans, Het fenomeen kleur, Cantecler de bilt, 2 druk 1983

Jackson C.Kies je kleur,Media Club Roeselare.

Jans M.Alles over make-up. Wat, hoe en waarom?The container,De Backer

Mary, Technisch handboek voor dag- en avondmake-up, The Container, Oosterbeek

Wanrooy.Leerboek voor schoonheidsspecialisten deel 1,2 en deel 3,Oosterbeek - Nederland.

Van Der Straten , Mooi van kop tot teen, uitg/ Testaankoop 1985 Oosterbeek

Vernhes, Encyclopédie Du Maquillage, Dep 1980-1981

Wanrooy.Leerboek voor schoonheidsspecialisten deel 1,2 en deel 3,Oosterbeek - Nederland.

Algemene vakliteratuur

Littera boekhandel,Ezelstraat,13 8000 Brugge.Tel. 050/33.70.04

Tijdschriften

Votre Beauté

Esthéticienne

Les nouvelles esthétiques

Visagie, vaktijdschrift

Het labo van de verleiding

Documentatie van de beroepsfederaties

BV Besko Beroepsvereniging voor Bio-esthetiek en cosmetologie

NUBE Nationale Unie der Belgische Estheticiennes